

U S T A W A

z dnia 28 kwietnia 1938 r.

o rejestrowych prawach rzeczowych na pojazdach mechanicznych.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

wej powyżej 100 cm³ i nie są przeznaczone do ruchu po szynach, można ustanawiać rejestrowe prawa rzeczowe według przepisów ustawy niniejszej.

Art. 1. Na pojazdach mechanicznych, które są poruszane silnikiem o pojemności skoko-

Art. 2. Rejestrowe prawa rzeczowe można ustanawiać przez:

- 1) rejestrowe zastrzeżenie prawa własności do czasu uiszczenia ceny kupna,
- 2) zastaw rejestrowy.

Art. 3. Na pojeździe mechanicznym nie może jednocześnie ciążyć rejestrowe zastrzeżenie prawa własności i zastaw rejestrowy.

Art. 4. (1) Pojazd mechaniczny, obciążony rejestrowym prawem rzeczowym, może wierzyciel pozostawić w posiadaniu dłużnika.

(2) Wierzyciel ma prawo żądać dopuszczenia go w stosownym czasie do badania stanu pojazdu; w razie nieuwzględnienia tego żądania wierzyciel, zabezpieczona rejestrowym prawem rzeczowym, staje się natychmiast wymagalna.

Art. 5. (1) W razie zbycia, wydzierżawienia lub ustanowienia zastawu na pojeździe mechanicznym oraz w razie wprowadzenia w nim zasadniczych zmian konstrukcyjnych bez pisemnej zgody osoby, której służy rejestrowe prawo rzeczowe, wierzyciel, zabezpieczona rejestrowym prawem rzeczowym staje się natychmiast wymagalna, dokonana zaś czynność prawna jest wobec tej osoby bezskuteczna.

(2) Kto nabył lub wziął w zastaw pojazd mechaniczny bez pisemnej zgody osoby, której służy rejestrowe prawo rzeczowe, odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z dłużnikiem za należność, dla której ustanowiono rejestrowe prawo rzeczowe.

Art. 6. Wierzyciel może przelać swoje uprawnienia z tytułu rejestrowego prawa rzeczowego tylko łącznie z przelewem zabezpieczonej na jego rzecz wierzycielności.

Art. 7. Wierzycielności, zabezpieczonej rejestrowym prawem rzeczowym, służy pierwszeństwo zaspokojenia z pojazdu mechanicznego przed wszystkimi innymi wierzycielnościami prywatnoprawnymi i publicznoprawnymi z wyjątkiem kosztów egzekucji, skierowanej do pojazdu mechanicznego.

Art. 8. (1) Pierwszeństwo zaspokojenia, wymienione w artykule poprzedzającym, rozciąga się także na roszczenia do zakładu ubezpieczeń o odszkodowanie z tytułu umowy ubezpieczenia pojazdu mechanicznego od szkód (autocasco), o ile zakład ubezpieczeń na podstawie umowy nie pokrywa szkody drogą uiszczenia rachunków za dokonaną naprawę pojazdu; zakład ubezpieczeń może wypłacić odszkodowanie uprawnionemu jedynie za zgodą osoby, której służy rejestrowe prawo rzeczowe, jeżeli osoba ta zawiadomi o swym prawie zakład przed wypłatą.

(2) Osoba, której służy rejestrowe prawo rzeczowe, może wykonywać w swoim imieniu wszelkie prawa, wynikające z umowy ubezpie-

czenia pojazdu od szkód. W szczególności może dochodzić w drodze sądowej roszczeń o odszkodowanie do wysokości swej należności, zabezpieczonej rejestrowym prawem rzeczowym.

(3) Przepisy ustępów poprzedzających stosuje się odpowiednio do wynagrodzenia za wywłaszczony pojazd mechaniczny, przy czym osoba, na której rzecz wywłaszczono pojazd, jest obowiązana uwzględnić rejestrowe prawo rzeczowe, chociażby uprawniony nie zawiadomił jej o swym prawie.

Art. 9. (1) Do pojazdów mechanicznych, na których ustanowiono rejestrowe prawo rzeczowe, nie stosuje się przepisów art. 556 i 563 kodeksu handlowego.

(2) Sprzedawca może skorzystać z zastrzeżenia natychmiastowej wymagalności resztującej ceny kupna na wypadek niezapłacenia w terminie poszczególnych rat oraz może odstąpić od umowy nawet wówczas, gdy łączna suma zalegających rat jest mniejsza niż jedna piąta część umówionej ceny kupna.

Art. 10. Do egzekucji z pojazdu mechanicznego nie stosuje się przepisów art. 570 i 581 § 2, zdanie ostatnie kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli egzekucję prowadzi osoba, której służy rejestrowe prawo rzeczowe.

Art. 11. Do wniosku o sprzedaż przez licytację publiczną pojazdu mechanicznego, określonego w art. 1, wierzyciel powinien dołączyć wypis z rejestru lub zaświadczenie władzy rejestrowej, że pojazd nie jest obciążony rejestrowym prawem rzeczowym.

Art. 12. (1) Komornik zawiadomi o terminie licytacji publicznej pojazdu mechanicznego wszystkie osoby, których prawa zostały ujawnione w rejestrze.

(2) Doręczenia pism w postępowaniu rejestrowym, w postępowaniu egzekucyjnym oraz w postępowaniu, skierowanym ku realizacji rejestrowych praw rzeczowych, pod adresem, wskazanym w rejestrze, mają moc prawną, chociażby pod tym adresem odbiorcy nie odnaleziono.

Art. 13. W razie skierowania egzekucji do wierzycielności, zabezpieczonej rejestrowym prawem rzeczowym, należy uczynić o tym wzmiankę w rejestrze.

Art. 14. (1) Sumę, osiągniętą ze sprzedaży egzekucyjnej pojazdu mechanicznego, obciążonego rejestrowym prawem rzeczowym, należy złożyć do depozytu sądowego celem dokonania podziału.

(2) Wierzycielność, zabezpieczona rejestrowym prawem rzeczowym, będzie wypłacona na

podstawie dokumentów, stwierdzających zobowiązanie nawet jeszcze niewymagalne do wysokości, ujawnionej w rejestrze sumy wierzytelności bez potrzeby składania tytułu wykonawczego lub uzyskania zgody dłużnika.

(3) Jeżeli na pokrycie lub zabezpieczenie należności zostały wydane wierzycielowi weksle lub inne papiery wartościowe, stwierdzające zobowiązanie zapłacenia sumy pieniężnej, należność będzie wypłacona wierzycielowi tylko wówczas, gdy przedstawi te dokumenty; po zaznaczeniu na nich sum wypłaconych należy je wydać dłużnikowi, a jeżeli należności, objęte weksłami lub innymi papierami wartościowymi, nie zostały zaspokojone całkowicie, należy zwrócić je wierzycielowi.

(4) Jeżeli wierzyciel nie wykorzystał całkowicie swego rejestrowego prawa rzeczowego, a prawo to może mu służyć na zabezpieczenie pozostałej części jego wierzytelności, reszta sumy pozostanie w depozycie sądowym aż do ustania stosunku prawnego, uzasadniającego korzystanie z rejestrowego prawa rzeczowego.

Art. 15. W postępowaniu upadłościowym pojazd mechaniczny, obciążony rejestrowym prawem rzeczowym, będzie sprzedany przez licytację publiczną według przepisów o egzekucji z pojazdu mechanicznego; do zgłoszenia wniosku o wszczęcie postępowania, lub do przyłączenia się do wszczętego postępowania egzekucyjnego uprawniony jest syndyk na podstawie postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Art. 16. Pisma, stwierdzające umowę zastawniczą, zawartą celem ustanowienia rejestrowego prawa zastawu (art. 31 i 32) oraz pisma, stwierdzające przelew wierzytelności z jednoczesnym przelewem prawa rzeczowego, zabezpieczającego tę wierzytelność, są wolne od opłaty stempowej.

R o z d z i a ł II.

Rejestr praw rzeczowych na pojazdach mechanicznych.

Art. 17. (1) Ustanawia się rejestr praw rzeczowych na pojazdach mechanicznych, do którego wpisuje się rejestrowe prawa rzeczowe (art. 2).

(2) Rejestr wraz z dokumentami, złożonymi do rejestru, jest jawny.

Art. 18. Rejestr prowadzi władze administracji ogólnej, właściwe miejscowo według przepisów o ruchu pojazdów mechanicznych.

Art. 19. (1) Do rejestru wpisuje się:

1) opis pojazdu mechanicznego, wystarczający do stwierdzenia jego tożsamości,

2) imię, nazwisko (nazwę) i miejsce zamieszkania (siedzibę) kupującego,

3) rejestrowe prawa rzeczowe ze wskazaniem imienia, nazwiska (nazwy) i zamieszkania (siedziby) osoby, której to prawo służy, oraz sumy wierzytelności,

4) wzmianki o egzekucji (art. 13 i 34),

5) orzeczenia sądu, odnoszące się do danych, ujawnionych w rejestrze,

6) zmiany danych, wymienionych w pkt 1) — 5).

(2) Rozporządzenie Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu, może nakazać ujawnianie w rejestrze także innych danych.

Art. 20. (1) Wpisy do rejestru będą dokonywane na podstawie zgłoszeń, chyba że prawo przepisuje wpis z urzędu; do zgłoszenia należy dołączyć w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach dokumenty, stwierdzające dane, ulegające zarejestrowaniu.

(2) Odpisy będą uwierzytelnione przez notariusza lub przez władzę rejestrową (art. 18).

Art. 21. (1) Na decyzję władzy rejestrowej co do wpisu lub odmowy wpisu w rejestrze służy zażalenie w terminie siedmiodniowym od daty doręczenia decyzji osobie interesowanej do sądu okręgowego za pośrednictwem władzy rejestrowej; właściwy jest sąd okręgowy siedziby władzy rejestrowej.

(2) Sąd rozpoznaje sprawę według przepisów o postępowaniu w sprawach rejestrowych.

(3) Orzeczenie sądu okręgowego jest natychmiast wykonalne.

(4) Od orzeczenia sądu okręgowego służy jedynie skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

Art. 22. W razie zmiany miejsca zarejestrowania pojazdu, zgodnie z przepisami o ruchu pojazdów mechanicznych, wpisy, przewidziane w ustawie niniejszej, przenosi się z urzędu do właściwego rejestru.

Art. 23. (1) Wobec osób trzecich ustanowienie rejestrowego prawa rzeczowego na pojeździe mechanicznym uzyskuje skutek prawny z chwilą wpisania w rejestrze.

(2) Nikt nie może zasłaniać się nieświadomością rejestrowych praw rzeczowych, ujawnionych w rejestrze.

Art. 24. (1) Rejestrowe prawo rzeczowe wygasa i zostanie z urzędu wykreślone z rejestru po upływie terminu, na który zostało ustanowione, a w każdym razie po upływie lat pięciu od daty wpisu.

(2) Przepis ten nie ma zastosowania, jeżeli strony przed upływem terminu oznaczonego lub przed upływem pięcioletniego terminu od daty wpisu zgodnie wniosą o utrzymanie wpisu wsku-

tek przedłużenia umowy, albo jeżeli najpóźniej w dwa tygodnie po upływie terminu wierzyciel złoży władzy rejestrowej zaświadczenie sądu o wytoczeniu powództwa z tytułu roszczeń, zabezpieczonych rejestrowym prawem zastawu, lub zaświadczenie komornika o wszczęciu postępowania, mającego na celu realizację rejestrowego prawa rzeczowego.

Art. 25. Poza przypadkami, przewidzianymi w artykule poprzedzającym, wykreślenie rejestrowego prawa rzeczowego następuje:

1) na wniosek osoby, której służy rejestrowe prawo rzeczowe,

2) na wniosek dłużnika na podstawie pisma, zawierającego zezwolenie wierzyciela na wykreślenie,

3) na wniosek dłużnika lub innej osoby interesowanej na podstawie orzeczenia sądowego,

4) w razie sprzedaży pojazdu mechanicznego przez publiczną licytację; w tym przypadku komornik zawiadomi z urzędu władzę rejestrową o dokonanej sprzedaży.

Art. 26. (1) Minister Komunikacji wyda w porozumieniu z Ministrem Skarbu rozporządzenie o opłatach w postępowaniu rejestrowym przed władzami administracyjnymi.

(2) Od zażalenia na decyzję władzy rejestrowej i od skargi kasacyjnej na orzeczenie sądu okręgowego (art. 21) pobiera się wpis stały w wysokości 8 zł; poza tym w postępowaniu przed sądem w sprawach wpisu do rejestru stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach sądowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 93, poz. 837).

Art. 27. Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu wyda w drodze rozporządzenia przepisy szczegółowe, dotyczące urządzenia rejestru i postępowania rejestrowego.

Rozdział III.

Rejestrowe zastrzeżenie prawa własności.

Art. 28. (1) Umowa sprzedaży z rejestrowym zastrzeżeniem na rzecz sprzedawcy prawa własności do czasu uiszczenia ceny kupna ma być zawarta na piśmie i powinna zawierać:

1) imiona, nazwiska (nazwę) oraz zamieszkanie (siedzibę) sprzedawcy i kupującego;

2) opis pojazdu mechanicznego, będącego przedmiotem umowy (art. 19 ust. (1) pkt 1)), w szczególności numer silnika i numer fabryczny podwozia, jeżeli jest wiadomy,

3) cenę kupna i warunki płatności,

4) postanowienie o ujawnieniu w rejestrze zastrzeżenia prawa własności na rzecz sprzedawcy,

5) datę umowy.

(2) W razie niezachowania tych przepisów umowa nie może być ujawniona w rejestrze.

Art. 29. Przy sprzedaży pojazdu mechanicznego z rejestrowym zastrzeżeniem prawa własności zobowiązania, powstałe po oddaniu pojazdu, a wiążące się czy z własnością, czy też z jego posiadaniem, nie wyłączając należności publicznoprawnych, obciążają wyłącznie kupującego.

Art. 30. (1) Egzekucja z pojazdu mechanicznego, co do którego wpisano do rejestru zastrzeżenie prawa własności, dopuszczalna jest jedynie na rzecz sprzedawcy lub jego następcy prawnego i to tylko celem zaspokojenia zalegającej ceny kupna, jak również i odsetek.

(2) W razie wszczęcia egzekucji przez sprzedawcę bądź przez jego następcę prawnego inni wierzyciele kupującego mogą przyłączyć się do egzekucji.

(3) Wszczęcie egzekucji przez sprzedawcę uważa się za zrzeczenie się zastrzeżonego na jego rzecz prawa własności.

(4) W razie umorzenia egzekucji rejestrowe zastrzeżenie prawa własności odzyskuje moc prawną.

Rozdział IV.

Zastaw rejestrowy.

Art. 31. (1) Umowa zastawnicza ma być zawarta na piśmie i powinna zawierać:

1) imiona, nazwiska (nazwę) oraz zamieszkanie (siedzibę) wierzyciela i zastępcy,

2) opis przedmiotu zastawu (art. 19 ust. (1) pkt 1)), w szczególności numer silnika i numer fabryczny podwozia, jeżeli jest wiadomy,

3) sumę i warunki płatności wierzytelności zabezpieczonej zastawem,

4) postanowienie o ujawnieniu w rejestrze prawa zastawu na rzecz sprzedawcy,

5) datę umowy.

(2) W razie niezachowania tych przepisów umowa nie może być ujawniona w rejestrze.

Art. 32. Rejestrowe prawo zastawu można ustanowić wyłącznie na rzecz:

1) sprzedawcy z tytułu ceny kupna, wynikającej z umowy sprzedaży pojazdu mechanicznego lub podwozia,

2) osoby, która wykonała nadwozie pojazdu, z tytułu należności za wykonanie,

3) osoby, która uściła sprzedawcy pojazd lub podwozia albo wykonawcy nadwozia całości lub część należności, wymienionych w pkt 1) i 2) — do wysokości uiszczonej sumy.

Art. 33. (1) Jeżeli rejestrowym prawem zastawu są zabezpieczone dwie lub więcej wierzy-

telności, będą one zaspokojone w kolejności wpisów.

(2) W razie zbiegu rejestrowego prawa zastawu i zastawu ręcznego, zastaw rejestrowy ma pierwszeństwo, chyba że zastaw ręczny został ustanowiony przed zastawem rejestrowym.

Art. 34. W rejestrze pojazdów mechanicznych należy na żądanie wierzyciela wpisać wzmiankę o egzekucji, skierowanej do pojazdu mechanicznego, obciążonego na jego rzecz rejestrowym prawem zastawu.

Rozdział V.

Realizacja rejestrowych praw rzeczowych.

Art. 35. Jeżeli osoba, której służy rejestrowe prawo rzeczowe na pojeździe mechanicznym, jest kupcem rejestrowym, ma ona uprawnienia, wskazane w rozdziale niniejszym.

Art. 36. (1) Jeżeli kupujący zalega z zapłatą przynajmniej dwóch rat umówionej ceny kupna pojazdu mechanicznego, osoba, której służy rejestrowe zastrzeżenie prawa własności, może odebrać pojazd, chociażby znajdował się we władaniu osoby trzeciej.

(2) Na wniosek osoby, której służy rejestrowe zastrzeżenie prawa własności, komornik odbierze pojazd mechaniczny i odda go pod dozór; osoba ta lub kupujący oraz jego małżonek, dziecko lub domownik może być dozorcą tylko za zgodą strony przeciwnej.

(3) Jeżeli kupujący nie zapłaci w ciągu dwóch tygodni zaległych rat, komornik wyda pojazd osobie, której służy rejestrowe zastrzeżenie prawa własności; odebranie przez tę osobę pojazdu mechanicznego uważa się za odstąpienie od sprzedaży.

Art. 37. (1) Jeżeli dłużnik zalega z zapłatą przynajmniej dwóch rat sumy, zabezpieczonej rejestrowym prawem rzeczowym, osoba, której służy takie prawo, może zaspokoić swoje roszczenie z pojazdu mechanicznego i w tym celu może zgłosić wniosek do komornika o odebranie posiadaczowi pojazdu mechanicznego, chociażby znajdował się we władaniu osoby trzeciej, oraz o sprzedaż go przez licytację publiczną.

(2) Odebrany pojazd komornik odda pod dozór; wierzyciel lub dłużnik oraz jego małżonek, dziecko lub domownik może być dozorcą tylko za zgodą strony przeciwnej.

(3) Jeżeli dłużnik nie zapłaci w ciągu dwóch tygodni zaległych rat, komornik sprzeda pojazd przez licytację publiczną.

Art. 38. Właściwy jest ten komornik, w którego okręgu urzędowym znajduje się pojazd mechaniczny.

Art. 39. We wniosku o odebranie pojazdu mechanicznego (art. 36 i 37) wierzyciel powinien wymienić ilość rat zaległych, ich wysokość, termin płatności, oraz dołączyć wyciąg z rejestru, stwierdzający ustanowienie na jego rzecz rejestrowego prawa rzeczowego, i zaświadczenie z rejestru handlowego stwierdzające, że jest kupcem rejestrowym.

Art. 40. Odpis protokołu odebrania pojazdu mechanicznego kupującemu komornik doręczy dłużnikowi i równocześnie wezwie go, żeby zapłacił zalegającą należność w ciągu dwóch tygodni, pod rygorem oddania pojazdu osobie, której służy rejestrowe prawo rzeczowe (art. 36), bądź sprzedania go przez licytację publiczną (art. 37).

Art. 41. Z ceny osiągniętej ze sprzedaży komornik pokryje koszty sprzedaży, resztę zaś złoży do depozytu sądowego celem dokonania podziału, którego dokona sąd, stosując przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z pojazdu mechanicznego, obciążonego rejestrowym prawem rzeczowym (art. 15).

Art. 42. Jeżeli ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, do sprzedaży pojazdów mechanicznych przez licytację publiczną stosuje się odpowiednio przepisy art. 510 § 2, art. 512 i 513 kodeksu handlowego.

Rozdział VI.

Przepisy końcowe.

Art. 43. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Komunikacji, Skarbu i Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z innymi właściwymi ministrami.

Art. 44. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1938 roku.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*

Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*

Minister Komunikacji: *Ulrych*